

आश्चर्यवदिती । कश्चिदेनमात्मानं शास्त्राचार्योपदेशाभ्यां पश्यन्नाश्चर्यवत् पश्यति । सर्वगतस्य नित्यज्ञानानन्दस्वभावस्य आत्मनोऽलौकिकत्वादैनद्रजालिकवदघटमनं पश्यन्निव विस्मयेन पश्यति असम्भावनाभिभूतत्वात् । तथा आश्चर्यवदेवान्यो वदति च शृणोति चान्यः । कश्चित् पुनर्विपरीतभावनाभिभूतः श्रुत्वापि नैव वेद ।

चशब्दादूक्त्वापिदृष्ट्वापि न सम्यग्वेदेति द्रष्टव्यम् ॥ २९ ॥

शास्त्र आणि आचार्य यांच्या उपदेशानुसार कोणी यास आश्चर्यच अशा दृष्टिने पाहतो, अर्थात् सर्वव्यापी नित्य ज्ञान आनंद स्वरूप आत्मा अलौकिक असल्या कारणाने, जादुच्या खेळामधिल असंभवघटना पाहण्या प्रमाणे विस्मयाचित भावनेने पहात असतो, कारण तो असंभावना दोषाने युक्त आहे. तसेच दुसरा कोणी, आश्चर्यवत असेच या आत्म्याचे वर्णन करतो. तर अन्य कोणी यास जणु काय आश्चर्यच असे ऐकतो. अन्य कोणी तर, विपरित भावनांनी भारावून गेल्याने ऐकून देखिल यास समजु शकत नाही. च शब्दानुसार वर्णन ऐकण्यासोबतच पाहून देखिल यास पूर्णपणे

जाणू शकत नाही, असे पहावयास हवे. ॥ २९ ॥

तदेवं दुर्बोधमात्मतत्त्वं संक्षेपेणोपदिशन्नशोच्यत्वमुपसंहरति-----

अशा प्रकारे दुर्बोध आत्मतत्त्वाचे संक्षिप्त वर्णन केल्यानंतर, आता आत्माविषयी शोक करणे योग्य नाही, या भावाचा

उपसंहार करताहेत-----

देही नित्यमवध्योऽयं देहे सर्वस्य भारत ।

तस्मात्सर्वाणि भूतानि न त्वं शोचितुमर्हसि ॥ ३० ॥

सर्व भूतांच्या शरीरांमधे वास करणारा शरीरांचा मालक आत्मा हा सर्वदा अवध्य अर्थात् कधीही मारला न जाणारा

असा असल्याने; हे भरत वंशीय अर्जुना! कोणत्याही भूताविषयी शोक करणे तुला योग्य नाही. ॥ ३० ॥

देहीति । स्पष्टम् ॥ ३० ॥

येथे देही आदिंचा अर्थ स्पष्ट आहे. ॥ ३० ॥

यच्चोक्तमर्जुनेन 'वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते' (१।२९) इति तदप्ययुक्तमित्याह-----

यापूर्वी अर्जुनाने 'शरीरात कापरे भरुन अंगावरचे केस उभे राहिले आहेत' (१।२९) असे जे बोलले होते ते देखिल

अनुचितच आहे असे सांगताहेत-----

स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि ।

धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते ॥ ३१ ॥

या अधिक तुझे स्वधर्म कर्तव्य पाहता देखिल या वेळी कचरणे तुला योग्य नाही. कारण, क्षत्रियाला धर्मोचित

युद्धापेक्षा श्रेयस्कर असे दुसरे काहीहि नाही. ॥ ३१ ॥